

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Rapport 2005:28

Vad gör socialtjänsten med barnavårdsanmälningarna?

Länsstyrelsens granskning av
16 nämnders handläggning av inkomna anmärkningar
rörande barn i åldrarna 0 – 12 år

Delrapport från 2004 års verksamhetstillsyn i Västra Götalands län

Bakgrund och syfte

Länsstyrelsen beslutade år 2003 att granska hur socialtjänsten sörjer för barns behov av stöd och skydd som aktualiserats på grund av anmälan till socialtjänsten. Länsstyrelsen kommer under en treårsperiod att granska samtliga nämnders handläggning av barnavårdsanmälningar. Delrapporten omfattar 16 nämnders handläggning av anmälningar som granskades under år 2004. Tillsynen gäller barn i åldrarna 0 – 12 år och avser anmälningar som inkom under tiden 1 januari 2004 till 31 mars 2004.

Metod

Utöver granskning av inkomna anmälningar intervjuades ansvarig chef för individ- och familjeomsorgen rörande nämndens ansvar för att informera om anmälningsskyldigheten. Varje granskad nämnd har fått ett separat beslut efter granskningen. Granskningen har genomförts i följande kommuner: Bengtsfors, Falköping, Herrljunga, Lerum, Lilla Edet, Lysekil, Mariestad, Munkedal, Orust, Skara, Sotenäs, Tidaholm, Töreboda, Vara, Vårgårda och Åmål.

Granskningen

Antalet anmälningar och barn

Under granskningsperioden 1 januari 2004 – 31 mars 2004 inkom 208 anmälningar som rörde 285 barn.

Kommentar:

En anmälan kan röra flera barn i samma familj. Under perioden kan även flera anmälningar inkomma på samma barn.

Varifrån kommer anmälningarna?

Merparten av anmälningarna kommer från förskola, skola och sjukvård. Övriga anmälningar kommer från polis, privatpersoner, anhöriga och anonyma personer.

Vad är orsaken till anmälningarna?

Orsaken till anmälningarna var i de flesta fall bristande omvårdnad av barnet. Andra orsaker var föräldrars missbruk, misshandel av barnet och föräldrars psykiska ohälsa.

Vad gjorde kommunerna med anmälningarna?

Samtliga anmälningar utom tio har förhandsbedömts. I tio av kommunerna har samtliga anmälningar förhandsbedömts. De tio anmälningar som inte hade förhandsbedömts kom från sex kommuner.

Kommentar:

Socialtjänstlagens 11 kap. 1 § reglerar nämndens utredningsansvar. Varje anmälan som kan föranleda någon åtgärd från nämnden skall utan dröjsmål utredas. Nämnden får dock efter förhandsbedömning från fall till fall avgöra om utredning skall inledas eller ej.

Länsstyrelsen anser

att samtliga anmälningar skall förhandsbedömas även om utredning eller insats pågår.

Beslut att inleda utredning respektive att inte inleda utredning

Förhandsbedömningarna föranledde att för hälften av anmälningarna inleddes utredning enligt 11 kap 1 § socialtjänstlagen, SoL och för resterande hade nämnderna bedömt att någon utredning inte behövde inledas.

Kommentar:

Anledning till att utredning inte inleddes var i många fall att kommunen bedömde att det inte fanns behov av någon åtgärd. I en del fall pågick redan utredning eller insats.

Hur lång tid tog förhandsbedömningen och vem fattade beslutet?

Förhandsbedömning som *inte ledde till utredning* genomfördes för 63 barn inom 1–2 veckor, för 36 barn tog det mer än två veckor och för 42 barn tog det mer än fyra veckor innan beslut att inte inleda utredning fattades.

Beslut att *inleda utredning* fattades inom 1–2 veckor för 42 barn, för 72 barn tog det 2–4 veckor och för 35 barn tog det mer än 4 veckor. För tre anmälningar saknas uppgift om när utredning inleddes.

I de flesta nämnderna var merparten av besluten att inleda utredning respektive att inte inleda utredning väl motiverade och undertecknade av behörig tjänsteman.

Länsstyrelsen anser

att besluten att inleda utredning eller ej skall fattas inom 1–2 veckor. Att föräldrar inte kan nås får inte vara ett skäl för att tiden överskrids. Utredning bör i sådant fall ändå inledas. Förhandsbedömningar får heller inte innebära att mindre utredningar görs.

Beslut att inleda utredning respektive att inte inleda utredning skall delges vårdnadshavarna.

Kontakter under förhandsbedömningen

Merparten av nämnderna har haft kontakt med föräldrarna under förhandsbedömningen. Det är mera sällsynt med kontakt med barnet under denna tid.

Kommentar:

Under en förhandsbedömning är det i vissa fall viktigt att ta kontakt med den som anmälan gäller t ex en förälder för ett klargörande samtal. Genom detta kan nämnden få ett bättre underlag för att beslut om utredning skall inledas eller ej. I de fall uppgifterna är vaga kan anmälaren behöva kontaktas för förtydligande. Om andra personer eller myndigheter behöver kontaktas är detta att anse som utredningsåtgärder och kan endast ske när utredning har inletts.

Syns barnen i utredningarna?

Merparten av nämnderna har haft kontakt och samtalat med barnen under utredningstiden. De mindre barnen har man ofta träffat i sin hemmiljö.

Länsstyrelsen anser

att det är viktigt att utredaren i alla utredningar som rör barn träffar barnet och att barnet får framföra sina synpunkter. Även om barnet saknar förmåga att uttrycka sig bör handläggaren ha kontakt med barnet och träffa det. Det är viktigt att socialtjänstens egna iakttagelser och kontakter med barnet redovisas i utredningen.

Vad fick barnen för insats efter utredning?

Nämnderna inledde utredning för 149 barn. Av dessa beslutades om insats för 65 barn, 13 barn placerades utanför hemmet och 52 barn fick olika former av öppenvårdsinsatser. För övriga barn bedömdes behov av insats inte föreligga.

Länsstyrelsen anser

att nämndernas bedömningar om barnens behov av insatser är väl utredda och grundade på vad som i det enskilda fallet är bäst för barnet.

Intervjuer

Samtliga nämnder har rutiner för mottagande och handläggning av barnavårdsanmälningar. I regel är det enhetschef eller motsvarande som fördelar inkomna anmälningar och som fattar beslut om att inte inleda utredning. Handläggarna har i de flesta fall möjlighet att fatta beslut att inleda utredning.

Nämnderna är väl medvetna om sin skyldighet att informera om anmälningsskyldigheten enligt 14 kap 1§ socialtjänstlagen. Alla nämnderna har påbörjat detta arbete och många nämnder fullgör det på ett ambitiöst sätt. Detta har enligt nämnderna medfört att samarbetet om barnen ökat och att kommunen tar ett gemensamt ansvar för barnen.

Slutsatser

- Nämndernas mottagandet av anmälningar sker på ett lagenligt sätt.
- Samtliga nämnder gör förhandsbedömningar av inkomna anmälningar men dessa har i mer än hälften av fallen tagit för lång tid.
- Utredningarna är av god kvalitet, där barnen har kommit till tals och är väl synliggjorda.
- De barn som har haft behov av insats har också fått det.
- Nämnderna fullgör sitt ansvar för information om anmälningsskyldigheten.

Förbättringsområden

Alla anmälningar skall förhandsbedömas oavsett om utredning eller insats pågår.

Enligt Länsstyrelsens uppfattning skall förhandsbedömningen göras inom 1-2 veckor från det anmälan kom in.

Förhandsbedömningen får inte vara en mindre utredning och kontakter får endast tas med vårdnadshavare och anmälare.

Rapport 2005:28

ISSN 1403-168X

Rapportansvariga: Socialkonsulenterna Anette Larsson och Monica Nilsson

Layout: Kerstin Janson

Utgivare: Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Enhet: Socialenheten

Adress: 462 82 Vänersborg

Telefon: 0521 - 60 50 00

Fax: 0521 - 60 55 25

Beställ från www.o.lst.se under rubriken Rapporter

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

www.o.lst.se

